ARREST VAN HET HOF (DERDE KAMER)
VAN 9 OKTOBER 1984 [1]

Robert Adam en anderen
tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen

„Ambtenaren — bevordering"

Gevoegde zaken 80-83/81 en 182-185/82

Samenvatting

Handelingen van de instellingen — Interne richtlijn — Gedragsregel die administratieve praktijk aangeeft — Rechtskracht voor administratie
(Ambtenarenstatuut, artikel 5, lid 3)

Volgens vaste rechtspraak van het Hof kan een interne richtlijn of een interne ordemaatregel niet worden aangemerkt als een rechtsregel welke de administratie hoe dan ook verplicht is na te leven, doch wel als een gedragsregel die aangeeft welke praktijk zal worden gevolgd en waarvan de administratie op straffe van schending van het beginsel van gelijkheid van behandeling, niet zonder opgaaf van redenen kan afwijken.

In de gevoegde zaken 80-83/81 en 182-185/82,

ROBERT ADAM, ÉMILE DE BLUST, PAUL DE WINDT EN JEAN-CLAUDE GODAERT, wetenschappelijke ambtenaren bij het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek te Ispra, vertegenwoordigd door M. Slusny, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van M. Tramontana, Rue des Glacis 43,

verzoekers,

tegen

COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN, vertegenwoordigd door J.-P. Delahousse, bijzonder raadadviseur bij de juridische dienst, en D. Jacob, lid van de juridische dienst van de Commissie, als gemachtigden, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij M. Beschel, lid van de juridische dienst van de Commissie, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verweerster,

1 — Procestaal: Frans.

betreffende beroepen tot nietigverklaring van het besluit van 9 juni 1980 van het comité ad hoc, belast met de beoordeling van de geschiktheid van wetenschappelijke en technische ambtenaren van categorie B om werkzaamheden van categorie A te verrichten, om verzoekers niet op de lijst van geschikte kandidaten te plaatsen, alsmede het besluit van 24 september 1981 waarbij de Commissie het besluit van het comité ad hoc heeft overgenomen om verzoekers alsnog op die lijst te plaatsen, zij het zonder het terrein van vakbekwaamheid te vermelden, zoals is voorzien in artikel III, lid 2, sub e, van de door de Commissie op 17 november 1978 vastgestelde procedure (Mededelingen van de administratie nr. 220 van 20. 12. 1978),

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

samengesteld als volgt: C. Kakouris, kamerpresident, U. Everling en Y. Galmot, rechters,

advocaat-generaal: Sir Gordon Slynn
griffier: D. Louterman, administrateur

het navolgende

ARREST

De feiten

De feiten, het procesverloop en de conclusies, middelen en argumenten van partijen kunnen worden samengevat als volgt:

I — De feiten en het procesverloop

1. Toepasselijke bepalingen

Artikel 45, lid 2, Ambtenarenstatuut bepaalt, dat „de overgang van een ambtenaar naar een andere groep of een hogere categorie alleen kan plaatsvinden na een vergelijkend onderzoek."

Volgens artikel 93, tweede alinea, Ambtenarenstatuut geldt dit vereiste evenwel niet voor „ambtenaren van de wetenschappelijke en technische groepen der Gemeenschappen".

Derhalve wilde de Commissie een systeem invoeren, waarmee, zonder vergelijkend onderzoek, de geschiktheid zou

kunnen worden beoordeeld van wetenschappelijke en technische ambtenaren van categorie B om werkzaamheden te verrichten welke tot categorie A behoren, om deze categorie voor hen open te stellen. Met het oog daarop publiceerde zij in de Mededelingen van de administratie van 20 december 1978 de tekst van de „Procedure welke voorafgaat aan de besluiten tot wijziging van categorie, van B naar A, voor ambtenaren van de wetenschappelijke of technische groepen".

In artikel III van deze procedure wordt voorzien, dat een „comité ad hoc", waarvan de leden door de Commissie worden aangewezen, de sollicitatiedossiers zal onderzoeken volgens de in lid 2, sub a en d, van dat artikel vastgestelde procedure. Deze procedure bestaat in een onderzoek van een sollicitatiedossier, eventueel aangevuld met een onderhoud met de betrokkene, alsmede uit de beoordeling van de door de kandidaat geschreven verhandeling over een door het comité vastgesteld wetenschappelijk of technisch onderwerp.

Artikel III, lid 2, sub e, luidt als volgt:

„Na beëindiging van zijn werkzaamheden richt het comité een met redenen omkleed verslag aan het tot aanstelling bevoegde gezag met de lijst van die kandidaten die geschikt worden geacht tot het uitoefenen van een functie in de categorie A, met voor elke kandidaat vermelding van het terrein of de terreinen waarop zijn vakbekwaamheid ligt. Tot de benoemingen zal vervolgens worden besloten door het tot aanstelling bevoegde gezag aan de hand van de behoeften van de dienst en de mogelijkheden van de beschikbare begrotingsmiddelen."

2. Voorgeschiedenis en verloop van het geding

Op 9 juni 1980 werden Adam, De Blust, De Windt en Godaert, die allen binnen de in artikel IV van de Procedure gestelde termijn hadden gesolliciteerd, door het directoraat-generaal Personeelszaken en algemeen beheer ervan in kennis gesteld, dat het comité ad hoc, na onderzoek van de verdiensten van elke kandidaat, tot de slotsom was gekomen dat het hun namen niet op de lijst van geschikte kandidaten kon plaatsen.

Op 8 september 1980 dienden de betrokkenen elk afzonderlijk tegen dit besluit een klacht in, als bedoeld in artikel 90, lid 2, Ambtenarenstatuut, vervolgens stelden zij tegen het stilzwijgend besluit tot afwijzing van deze klacht beroep in. Deze beroepen zijn op 10 april 1981 ter griffie van het Hof ingeschreven, respectievelijk onder de nummers 80, 81, 82 en 83/81.

Bij brieven van 17 maart en 28 april 1981 deelde O'Kennedy, het lid van de Commissie belast met personeelszaken, betrokkenen mee, dat de Commissie naar aanleiding van hun klacht had besloten, hun geval en dat van een aantal andere ambtenaren opnieuw aan het comité ad hoc voor te leggen.

Bij beschikking van 30 juni 1981 zijn deze vier zaken voor de behandeling en ter gelijktijdige berechting gevoegd.

Op verzoek van de Commissie heeft de President van het Hof (Tweede kamer) op 9 juli 1981 besloten de behandeling van deze vier zaken sine die op te schorten.

Op 24 september 1981 deelde J. Morel, directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer, betrokkenen mee, dat het comité ad hoc tijdens zijn bijeenkomst van 30 juni 1981 weliswaar tot de bevinding was gekomen dat verzoekers geschikt waren voor een wijziging van categorie, maar dat het niet het terrein van vakbekwaamheid had kunnen vaststellen, waarin verzoekers „thans wetenschappelijke of technische werkzaamhe-

den van categorie A met een binnen de diensten van de Commissie vereist deskundigheidsniveau zouden kunnen verrichten." Niettemin zouden hun namen aan het tot aanstelling bevoegde gezag worden meegedeeld en worden bekendgemaakt in „Mededelingen van de administratie" (nr. 339 van 16. 10. 1981).

Op 17 december 1981 dienden betrokkenen een klacht in tegen het bestreden besluit van 24 september 1981, voor zover daarin geen terrein van vakbekwaamheid werd vastgesteld en niet werd aangegeven welke plaats zij innamen op de lijst van geschikte kandidaten, en op 23 juli 1982 stelden zij tegen het stilzwijgend besluit tot afwijzing van die klacht beroep in, dat ter griffie van het Hof is ingeschreven onder respectievelijk de nummers 182, 183, 184 en 185/82.

Bij brieven van 29 juli 1982 wees R. Burke, het lid van de Commissie belast met personeelszaken, hun klacht van 17 december 1981 af.

Wegens een wijziging in zijn samenstelling heeft het Hof deze zaak naar de Derde kamer verwezen. Bij beschikking van 26 oktober 1982 zijn deze vier zaken voor de behandeling en ter gelijktijdige berechting gevoegd.

Bij beschikking van 5 mei 1983 zijn de beide reeksen zaken, te weten de zaken 80-83/81 en de zaken 182-185/82, voor de behandeling en ter gelijktijdige berechting gevoegd.

Het Hof (Derde kamer) heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en gehoord de advocaat-generaal, krachtens artikel 21 van 's Hofs Statuut-EEG en artikel 45 van het reglement voor de procesvoering besloten, maatregelen van instructie te bevelen.

Bij brief van 29 maart 1984 heeft de griffier van het Hof de Commissie verzocht om vóór 20 april 1984 over te leggen:

a) Mededelingen van de administratie nr. 281 van 10 juni 1980 waarvan verzoekers slechts een uittreksel bij hun repliek hadden gevoegd, met de oorspronkelijk door het comité ad hoc opgestelde lijst van geschikte kandidaten;

b) Mededelingen van de administratie nr. 339 van 16 oktober 1981 met het addendum op genoemde lijst van geschikte kandidaten;

c) de lijst van op bedoelde lijst van geschikte kandidaten opgenomen ambtenaren die na 10 juni 1980 naar categorie A zijn bevorderd.

De Commissie heeft die stukken op 18 april 1984 overgelegd. Uit de overgelegde stukken blijkt, dat van de negen ambtenaren wier namen bij het addendum „Mededelingen van de administratie" nr. 339 van 16 oktober 1981) zijn toegevoegd aan de lijst van ambtenaren die geschikt waren voor een overgang van categorie B naar categorie A (Mededelingen van de administratie nr. 281 van 10. 6. 1980), er twee, te weten W. Lycke en É. De Blust, op 1 januari 1982 respectievelijk op 1 januari 1984 zijn bevorderd.

Wegens zijn bevordering heeft De Blust bij brief van 23 mei 1984 zijn beroep in zaak 183/82 ingetrokken. Hij handhaaft evenwel zijn conclusies in zijn onder nr. 81/81 ingeschreven beroep.

II — Conclusies van partijen

1. In de zaken 80-83/81 concluderen *verzoekers* dat het den Hove behage:

1) nietig en van onwaarde te verklaren het besluit van het comité ad hoc, waarbij de inschrijving van verzoekers op de lijst van geschikte ambtenaren met universitaire opleiding is geweigerd;

2) verweerster in de kosten te verwijzen.

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage: te verklaren voor recht, dat de handelingen waarop de gevoegde zaken 80-83/81 betrekking hebben, op 30 juli 1981 zijn ingetrokken, en dat derhalve daarover geen uitspraak behoeft te worden gedaan.

2. In de zaken 182-185/82 concluderen *verzoekers* dat het den Hove behage:

1) de onderhavige verzoekschriften en die waarmee de zaken 80-83/81 zijn ingeleid, wegens verknochtheid te voegen;

2) nietig en van onwaarde te verklaren het besluit vermeld in de brief van 24 september 1981, volgens hetwelk het comité ad hoc geen terrein van werkzaamheden heeft kunnen vaststellen waarbinnen verzoekers thans wetenschappelijke en technische werkzaamheden van categorie A met een binnen de diensten van de Commissie vereist deskundigheidsniveau zouden kunnen verrichten, voor zover dit besluit verzoekers benadeelt:

3) nietig en van onwaarde te verklaren het in dezelfde brief van 24 september 1981 vermelde besluit van het tot aanstelling bevoegde gezag, waarbij het besluit van het comité ad hoc overnam;

4) nietig en van onwaarde te verklaren de besluiten van zowel het Comité ad hoc als van het tot aanstelling bevoegde gezag, waarbij verzoekers namen op een lijst werden opgenomen, zonder dat werd aangegeven dat deze lijst diende te worden toegevoegd aan die van de eerste groep, die was gepubliceerd in „Mededelingen van de administratie" nr. 281 van 10 juni 1980;

5) nietig en van onwaarde te verklaren alle bevorderingen van categorie B naar categorie A, welke sedert 10 juni 1981 hebben plaatsgevonden onder de ambtenaren van de wetenschappelijke en technische groepen van het GCO;

6) verweerster in de kosten te verwijzen.

De *Commissie* concludeert dat het den Hove behage:

1) de beroepen ongegrond te verklaren;

2) verzoekers in de kosten te verwijzen.

III — Middelen en argumenten van partijen

A — De zaken 80-83/81

Het eerste middel

Het eerste middel is ontleend aan onbevoegdheid van de instantie die het bestreden besluit van 9 juni 1980 aan verzoekers heeft meegedeeld.

Volgens *verzoekers* is het comité ad hoc slechts een hulporgaan dat tot taak heeft de lijsten van geschikte ambtenaren op te stellen, op basis waarvan het tot aanstelling bevoegde gezag zijn besluiten tot bevordering van ambtenaren van categorie B naar categorie A neemt.

Het tweede middel

Het tweede middel is ontleend aan overschrijding van bevoegdheid door het comité ad hoc.

Verzoekers betogen, dat het comité ad hoc de indiening van een verhandeling eiste, terwijl de bepalingen van de Proce-

dure deze eis slechts stellen voor ambtenaren die niet in het bezit zijn van een universitair diploma, en verder dat het een oneigenlijk gebruik heeft gemaakt van het in deze bepalingen voorziene onderhoud, dat namelijk is bedoeld om het terrein van vakbekwaamheid van de kandidaten vast te stellen en niet om de verdiensten van de kandidaten te bepalen, zoals het tot aanstelling bevoegde gezag doet in het kader van artikel 45, lid 1, Ambtenarenstatuut of een jury van een vergelijkend onderzoek.

De *Commissie* merkt op, dat, waar de situatie van verzoekers door het comité ad hoc opnieuw is onderzocht, zij van het resultaat van de besprekingen van 24 september 1981 in kennis zijn gesteld en de door verzoekers bestreden handelingen derhalve op verzoek van de Commissie zijn ingetrokken, de geldigheid van die handelingen niet meer behoeft te worden onderzocht.

B — De zaken 182-185/82

Het eerste middel

Het eerste middel is ontleend aan het feit dat het comité ad hoc in zijn verplichtingen ex artikel III, lid 2, sub d en e, van de Procedure — het beoordelen en vaststellen van het terrein van vakbekwaamheid van de kandidaten die op de lijst van geschikte kandidaten zijn opgenomen — niet zou zijn nagekomen.

Volgens *verzoekers* volgt uit vorengenoemde bepalingen, dat het comité ad hoc tot taak heeft, het terrein van vakbekwaamheid van de betrokkenen vast te stellen, en niet hun niveau van vakbekwaamheid; dit laatste blijkt uit de door hen in hun respectieve Lid-Staten behaalde diploma's. Het feit dat in artikel I, sub c, van de Procedure een verschillende procedure wordt voorgeschreven „naar gelang de kandidaten al dan niet in het bezit zijn van een universitair diploma", bewijst dat de Commissie zich wilde verlaten op de universitaire instanties van de Lid-Staten.

In tegenstelling tot hetgeen de Commissie verklaart, menen verzoekers, dat het voornaamste doel van het systeem niet is om ambtenaren die geen universitair diploma bezitten, de overgang naar een hogere categorie mogelijk te maken. Zonder zich te willen uitspreken over de vraag of elke ambtenaar met een universitaire opleiding automatisch thuishoort op de lijst van kandidaten die geschikt zijn om werkzaamheden van categorie A te verrichten, betogen verzoekers, dat nu het comité ad hoc hen op deze lijst heeft geplaatst, het alle bepalingen van de Procedure had moeten nakomen en dus het terrein van hun vakbekwaamheid had moeten aangeven. Door dit laatste na te laten, heeft het comité ad hoc hun promotie zo niet onmogelijk gemaakt, dan toch in elk geval bemoeilijkt, daar deze aanwijzing niet een loutere formaliteit, maar een noodzakelijke voorwaarde is, die het tot aanstelling bevoegde gezag mogelijk maakt, ambtenaren wier vakbekwaamheid voor het GCO bij de huidige stand van zijn ontwikkeling van geen belang is, uit te selecteren.

Ter zake merken verzoekers op, dat het comité ad hoc in zijn op 31 juli 1981 vastgestelde lijst enkel als terrein van vakbekwaamheid heeft aangegeven de sector, afdeling of dienst waar de op de lijst geplaatste kandidaten in de praktijk reeds werken. Voor verzoekers had het dus hetzelfde kunnen doen.

Volgens de *Commissie* volgt uit zowel de doelstellingen als de tekst van de Procedure, dat het comité ad hoc over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt.

In de considerans van de Procedure wordt namelijk verklaard, dat

„het doel van onderstaande bepalingen is, een systeem in te voeren waarmede de geschiktheid kan worden beoordeeld van de wetenschappelijke of technische ambtenaren van categorie B om een functie uit te oefenen welke tot de categorie A ... behoort, en waarmede hun derhalve toegang tot deze categorie kan worden gegeven."

Dit doel, dat geldt voor elke kandidaat voor overgang naar categorie A, ongeacht of hij een universitair diploma bezit, onderstelt noodzakelijkerwijs, dat het comité ad hoc nagaat of de kandidaat geschikt is om in een bepaalde sector werkzaamheden van categorie A te verrichten. Artikel III, lid 2, sub d, van de Procedure voorziet trouwens in een onderhoud met de kandidaten die in het bezit zijn van een universitair diploma, om het comité ad hoc in staat te stellen het terrein van hun vakbekwaamheid te beoordelen.

Volgens de Commissie mag te dezen niet uit het oog worden verloren, dat de door de Commissie op 3 juni 1983 goedgekeurde Procedure bepaalt, dat kandidaten die in het bezit zijn van een universitair of gelijkwaardig diploma,

„kunnen worden geacht geschikt te zijn voor een wijziging van categorie, na verificatie van het diploma en een onderhoud met het comité ter beoordeling van het terrein en niveau van hun vakbekwaamheid" („Mededelingen van de administratie" nr. 409, van 24. 6. 1983, inzonderheid blz. 35-38).

Indien, zoals verzoekers betogen, de aanwijzing van een terrein van vakbekwaamheid niet een loutere formaliteit is, dan volgt daaruit, dat het comité ad hoc zich niet ertoe kan beperken de sector waarin de betrokkenen zijn tewerkgesteld, als hun terrein van vakbekwaamheid aan te wijzen.

De beoordelingsvrijheid van het comité ad hoc wordt bevestigd door de tekst van de Procedure. Bij de opstelling van de lijst van geschikte kandidaten moet het comité ad hoc ingevolge artikel I, sub a, er rekening mee houden dat „de besluiten tot wijziging van categorie B in A een uitzondering vormen in het normale verloop van de loopbaan van een ambtenaar ...", en ingevolge artikel I, sub d), moet het rekening houden met „de te verwachten beschikbare begrotingsmiddelen".

Zijn de begrotingsmiddelen evenwel beperkt, dan zou verzoekers' standpunt ertoe leiden, dat de beoordelingsvrijheid van het comité ad hoc elke betekenis wordt ontnomen, daar zij een absolute prioriteit geven aan ambtenaren die in het bezit zijn van een universitair diploma. Dit druist evenwel in tegen het doel van het hele systeem, dat inzonderheid is bedoeld om het ambtenaren van categorie B die weliswaar niet in het bezit zijn van een universitair diploma, doch op een beroepservaring van het niveau van categorie A kunnen bogen, mogelijk te maken over te gaan naar een hogere categorie.

Ook is de Commissie van mening, dat het comité ad hoc, door verzoekers zonder vermelding van het terrein van hun vakbekwaamheid op de lijst van geschikte kandidaten op te nemen, niet de bepalingen van de Procedure heeft miskend, en dat het eerste middel dus niet gegrond is.

Het tweede middel

Dit middel is ontleend aan het feit dat het tot aanstelling bevoegde gezag heeft nagelaten de fouten of verzuimen van het comité ad hoc te corrigeren en ermee heeft ingestemd de lijst van geschikte

kandidaten, waarop verzoekers' namen, te publiceren, zonder de terreinen van ieders vakbekwaamheden aan te geven.

Verzoekers betogen in de eerste plaats, dat, in de mate dat het comité ad hoc de procedure niet heeft gevolgd, de Commissie voor de nodige correcties had moeten zorgen.

In de tweede plaats verklaren zij, dat de stelling van de Commissie, dat het feit dat het terrein van vakbekwaamheid van verzoekers niet nader is omschreven, hen geen schade heeft kunnen berokkenen, niet kan worden gevolgd nu het tot aanstelling bevoegde gezag tot benoeming heeft besloten „op basis van de behoeften van de dienst en de mogelijkheden van de beschikbare begrotingsmiddelen". De Commissie heeft zelf verklaard, bij de bevorderingen te zijn uitgegaan van de lijst van geschikte kandidaten. Zij moet er dan ook voor zorgen over volledige en vergelijkbare gegevens over elke kandidaat te beschikken, om hun gelijke kans te geven.

De *Commissie* is van mening, dat het comité ad hoc zich aan de Procedure heeft gehouden en dat zij de lijst van geschikte kandidaten dan ook niet behoefde te corrigeren. De vaststelling van het terrein van vakbekwaamheid is geen voorwaarde voor het besluit van het tot aanstelling bevoegde gezag, nu dit bij de aanstelling uitgaat van de dienstbehoeften en de beschikbare begrotingsmiddelen. Voor zover de terreinen van vakbekwaamheid nogal ruim zijn omschreven, neemt het tot aanstelling bevoegde gezag zijn besluit op basis van de vorengenoemde criteria en het persoonsdossier van de betrokkene, dat alle inlichtingen betreffende diens opleiding en beroepservaring bevat.

Het derde middel

Het derde middel is ontleend aan het feit dat het comité ad hoc en/of het tot aanstelling bevoegde gezag de lijst hebben/heeft „opgesteld van die ambtenaren van categorie B die in aanmerking kunnen komen voor een besluit tot wijziging van categorie" zonder daarbij aan te geven dat verzoekers „van de eerste groep deel uitmaakten, en wel met terugwerkende kracht".

Volgens *verzoekers* moet de Commissie, overigens zonder afbreuk te doen aan de wetenschappelijke onafhankelijkheid van het comité ad hoc, erop toezien dat dit comité zijn opdracht volledig vervult in overeenstemming met artikel III van de Procedure, opdat zij kan beschikken over alle gegevens die zij nodig heeft om tot aanstelling te kunnen overgaan.

Verzoekers onderstrepen terzake, dat het comité ad hoc zijn eerste besluit van 9 maart 1980 weliswaar op verzoek van de directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer volledig heeft gewijzigd door op 31 juli 1981 bij addendum hun namen aan de in 1980 opgestelde lijst van geschikte kandidaten toe te voegen, maar dat werd nagelaten de draagwijdte van dit addendum nader te bepalen. Als gevolg daarvan heeft het tot aanstelling bevoegd gezag in verband met de beperkte begrotingsmiddelen bij voorrang die ambtenaren naar categorie A bevorderd, die op de oorspronkelijke lijst waren ingeschreven en wier terrein van vakbekwaamheid was aangegeven.

Het comité ad hoc had dit moeten voorkomen, enerzijds door aan te geven, dat zijn besluit terugwerkende kracht had en de betrokkenen derhalve behoorden tot de eerste groep van ambtenaren die voor bevordering in aanmerking kwamen, en anderzijds door te verklaren dat zij gelet op hun universitaire diploma's bij voorrang dienden te worden bevorderd.

Slechts de nietigverklaring van de bevorderingen welke sedert 10 juni 1980

hebben plaatsgevonden, kan de discriminatie waarvan zij de dupe zijn, ongedaan maken.

Volgens de *Commissie* moet het derde middel worden verworpen, voor zover het tegen het tot aanstelling bevoegde gezag is gericht, daar dit volgens de Procedure niet bevoegd is om de lijst van geschikte kandidaten op te stellen, laat staan te wijzigen.

Voor zover dit middel is gericht tegen de werkzaamheden van het comité ad hoc, merkt de Commissie in de eerste plaats op, dat het comité na een onderhoud met verzoekers van oordeel was dat het hun respectieve terreinen van vakbekwaamheid niet kon vaststellen, en dus over geen enkel criterium beschikte om de betrokkenen in de eerste of tweede groep van in aanmerking komende ambtenaren in te delen dan wel hun prioriteit te geven met het oog op de komende bevorderingen.

In de tweede plaats stelt zij, dat de relevante bepalingen niet voorzien in een indeling van de in aanmerking komende kandidaten in verscheidene groepen, of in vaststelling van prioriteiten voor de kandidaten met een universitaire opleiding, en dat dergelijke preciseringen het tot aanstelling bevoegde gezag dan ook niet kunnen binden.

In de derde plaats stelt de Commissie, dat het comité ad hoc alleen tot taak had een lijst van geschikte kandidaten op te stellen en niet om zelf benoemingen te doen; het kon dus geen terugwerkende kracht toekennen aan de plaatsing van bepaalde ambtenaren op de lijst van de geschikte kandidaten. De omstandigheid dat de namen van verzoekers bij addendum aan de oorspronkelijke lijst zijn toegevoegd, heeft hen geen nadeel kunnen berokkenen, daar het tot aanstelling bevoegde gezag alle voorgestelde namen in aanmerking heeft genomen, en wel zo, dat een van de in het addendum genoemde ambtenaren tot de rang A is bevorderd.

Vierde middel

Het vierde middel is ontleend aan het feit dat het tot aanstelling bevoegde gezag niet alle benoemingen heeft ingetrokken, welke het op basis van de in de „Mededelingen van de administratie" nr. 281 van 10 juni 1980 gepubliceerde lijsten heeft gedaan, en zodoende verzoekers heeft gediscrimineerd.

Verzoekers wijzen erop, dat zij in verband met het feit dat het Statuut het tot aanstelling bevoegde gezag ter zake een ruime beoordelingsvrijheid toekent, geen aanspraak kunnen maken op een automatische bevordering, en evenmin het Hof kunnen verzoeken, zijn oordeel in de plaats te stellen van dat van de Commissie. Wel vragen zij het Hof te onderzoeken, of de Commissie de voorschriften heeft nageleefd die zij zelf heeft vastgesteld en waaraan zij volgens het adagium „patere legem quam ipse fecisti" is gebonden.

Daar het tot aanstelling bevoegde gezag niet zijn aanstellingsbevoegdheid heeft gedelegeerd, doch een technische taak, voorafgaande aan de uitoefening van die bevoegdheid, te weten het opstellen van een lijst van geschikte kandidaten met alle nodige gegevens, mocht het slechts tot de bevorderingen besluiten op basis van volledige en vergelijkbare gegevens van alle kandidaten.

De *Commissie* beklemtoont nogmaals, dat het ontbreken van gegevens betreffende het terrein van vakbekwaamheid verzoekers' kansen op een eventuele overgang naar categorie A niet kon verminderen, daar het tot aanstelling bevoegde gezag zijn besluiten met name

neemt op basis van de behoeften van de dienst. De Commissie meent dat dit middel ongegrond is, daar zij enerzijds ter zake over een ruime beoordelingsvrijheid beschikt en het Hof steeds heeft geweigerd zijn oordeel in de plaats van dat van de Commissie te stellen, en anderzijds verzoekers niet hebben kunnen aantonen dat zij een kennelijke fout heeft gemaakt, toen zij een van de op de lijst van geschikte kandidaten ingeschreven ambtenaren boven hen verkoos.

Subsidiair: ter zake van de kosten

Verzoekers betogen, dat de Commissie na het instellen van de beroepen in de zaken 80-83/81 hen weliswaar aanvankelijk tegemoet is gekomen, maar dat haar optreden in een volgende fase verzoekers ertoe heeft verplicht een nieuwe klacht in te dienen en nieuwe beroepen in te stellen. De kosten voor beide reeksen procedures moeten derhalve worden vergoed.

Voor het geval het Hof hen niet volledig in het gelijk mocht stellen, wijzen verzoekers erop, dat de Commissie hun klacht van 17 december 1981 eerst op 29 juli 1982 heeft beantwoord, dat wil zeggen, nadat de tweede reeks beroepen was ingesteld.

De *Commissie* heeft ter zake geen opmerkingen ingediend.

IV — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 30 mei 1984 zijn partijen in hun pleidooien gehoord.

Ter terechtzitting hebben verzoekers een verklaring van het personeelscomité van 22 mei 1984 overgelegd, waaruit blijkt dat de ambtenaren die op de op 10 juni 1980 gepubliceerde lijst van geschikte kandidaten zijn opgenomen en nog niet tot categorie A zijn bevorderd, alsmede de ambtenaren die in het op 16 oktober 1981 gepubliceerde „addendum" zijn opgenomen, één voor één zullen worden bevorderd, telkens wanneer het tot aanstelling bevoegde gezag vier ambtenaren van categorie A van buiten heeft aangeworven.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 5 juli 1984 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 10 april 1981, hebben Adam, De Blust, De Windt en Godaert, ambtenaren van de wetenschappelijke en technische groep van categorie B en tewerkgesteld bij het GCO te Ispra, beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit van het comité ad hoc, belast met de beoordeling van de geschiktheid van wetenschappelijke en technische ambtenaren van categorie B om werkzaamheden van categorie A te verrichten, om verzoekers niet op de daartoe opgestelde lijst van geschikte kandidaten te plaatsen; van dit besluit zijn zij in kennis gesteld bij brief van 9 juni 1980 van het directoraat-generaal Personeelszaken en algemeen beheer.

2 Bij verzoekschriften, neergelegd ter griffie van het Hof op 23 juli 1982 hebben Adam, De Blust, De Windt en Godaert tevens beroep ingesteld tot:

— nietigverklaring van het in de brief van 24 sepember 1981 vervatte besluit, waarbij de Commissie het besluit van het comité ad hoc van 30 juli 1981 overnam, om verzoekers namen op de lijst van geschikte kandidaten te plaatsen, zij het zonder vermelding van hun terrein van vakbekwaamheid en zonder hen in te delen in een der prioriteitsgroepen, opgesteld voor de andere voor een wijziging van categorie in aanmerking komende ambtenaren;

— nietigverklaring van alle bevorderingen van categorie B naar categorie A, welke na 10 juni 1981 hebben plaatsgevonden onder de ambtenaren van de wetenschappelijke en technische groep van het GCO te Ispra.

3 Op 9 juni 1980 werden Adam, De Blust, De Windt en Godaert door het directoraat-generaal Personeelszaken en algemeen beheer ervan in kennis gesteld, dat het comité ad hoc na onderzoek van de verdiensten van de kandidaten „van mening was dat het hun namen niet op de lijst van geschikte kandidaten kon plaatsen". Dit comité was ingeseld bij de „Procedure welke voorafgaat aan de besluiten tot wijziging van categorie, van B naar A, voor ambtenaren van de wetenschappelijke of technische groepen" (hierna: de Procedure), die de Commissie krachtens artikel 98, lid 2, Ambtenarenstatuut op 17 november 1978 had vastgesteld (Mededelingen van de administratie nr. 220 van 20. 12. 1978).

4 Na de stilzwijgende afwijzing van de klachten die zij op 8 september 1980 hadden ingediend tegen het besluit van 9 juni 1980, hebben betrokkenen beroepen tot nietigverklaring ingesteld, die onder de nrs. 80-83/81 zijn ingeschreven.

5 Bij brieven van 17 maart en 28 april 1981 deelde het lid van de Commissie, belast met personeelszaken, betrokkenen evenwel mee, dat zowel hun geval als dat van een aantal andere, eveneens door de litigieuze maatregel getroffen ambtenaren, opnieuw aan het comité ad hoc zou worden voorgelegd.

6 Uit de aan verzoekers gerichte brief van de directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer van 24 september 1981 blijkt, dat het comité ad hoc tijdens zijn bijeenkomst van 30 juli 1981 weliswaar tot de bevinding was gekomen dat verzoekers geschikt waren voor een wijziging van categorie, doch dat het tevens had verklaard, dat het niet het terrein van vakbekwaamheid had kunnen vaststellen, waarin betrokkenen „thans wetenschappelijke en technische werkzaamheden van categorie A met een binnen de diensten van de Commissie vereist deskundigheidsniveau zouden kunnen verrichten". Het besluit van het comité ad hoc is gepubliceerd in Mededelingen van de administratie nr. 339 van 16 oktober 1981, in de vorm van een addendum op de oorspronkelijke lijst van geschikte kandidaten.

7 Op 17 december 1981 dienden betrokkenen een klacht in tegen dit besluit; enerzijds betoogden zij dat, waar het comité ad hoc hen geschikt had geacht voor een wijziging van categorie, dit comité, en bij verzuim van dit comité de Commissie, overeenkomstig de Procedure hun terrein van vakbekwaamheid had moeten vaststellen, en anderzijds, dat het beginsel van gelijkheid van alle ambtenaren die geschikt worden geacht om van categorie te veranderen, verlangde dat hun plaats in een van de prioriteitsgroepen van de in juni 1980 gepubliceerde oorspronkelijke lijst zou worden aangegeven. De Commissie heeft deze klachten niet beantwoord.

De beroepen 80-83/81 tegen het in de brief van 9 juni 1980 vervatte besluit

8 Na de instelling van deze beroepen is het bestreden besluit op verzoek van de Commissie ingetrokken en vervangen door het besluit van het comité ad hoc, dat verzoekers op 24 september 1981 ter kennis is gebracht.

9 Deze beroepen zijn dus zonder voorwerp geraakt, zodat daarop niet behoeft te worden beslist.

10 Volgens artikel 69, paragraaf 5, van het Reglement voor de procesvoering beslist het Hof wanneer het geding zonder voorwerp is geraakt, vrijelijk ten aanzien van de proceskosten.

11 Aangezien de beroepen zijn ingesteld naar aanleiding van door het comité ad hoc gemaakte en door de Commissie erkende fouten, moet verweerster worden verwezen in de kosten van beroepen 80-83/81.

Beroep 183/82

12 Bij brief van 23 mei 1984, ingeschreven ter griffie van het Hof op 25 mei 1984, heeft De Blust het Hof meegedeeld, dat hij afstand deed van de instantie, en heeft hij verzocht dat de Commissie in de kosten van het geding zou worden verwezen.

13 Mitsdien zijn er voor het Hof termen aanwezig om de doorhaling van zaak 183/82 in het register te bevelen.

14 Volgens artikel 69, paragraaf 4, van het Reglement voor de procesvoering wordt de partij die verklaart afstand te doen van de instantie, in de proceskosten veroordeeld, tenzij deze afstand door de houding der wederpartij wordt gerechtvaardigd.

15 De afstand is gedaan na de bevordering van betrokkene naar categorie A, waartoe de Commissie op 1 januari 1984 had besloten. Deze bevordering heeft verzoeker genoegdoening verschaft en het geschil tussen partijen beëindigd.

16 Bijgevolg dient de Commissie te worden verwezen in de op dit beroep gevallen kosten.

De beroepen 182, 184 en 185/82

De verzoeken tot nietigverklaring van het in de brief van 24 september 1981 vervatte besluit

17 Verzoekers baseren hun verzoeken tot nietigverklaring op twee middelen, waarmee zij in wezen willen aantonen dat:

— het tot aanstelling bevoegde gezag en het comité ad hoc artikel III, lid 2, van de Procedure hebben geschonden, door niet het terrein van vakbekwaamheid aan te geven, waarbinnen zij geschikt werden geacht om werkzaamheden van categorie A te verrichten;

— het tot aanstelling bevoegde gezag en het comité ad hoc, in strijd met het beginsel van gelijke behandeling, hebben nagelaten hun plaats in een van de twee prioriteitsgroepen van de oorspronkelijke lijst van geschikte kandidaten aan te geven.

De schending van de Procedure

18 Ingevolge artikel III van de Procedure onderzoekt het comité ad hoc, waarvan de leden door de Commissie worden aangewezen, de sollicitaties volgens de in lid 2, sub a en d, van dat artikel vastgestelde procedure. Deze procedure bestaat in een onderzoek van een sollicitatiedossier, eventueel aangevuld met een onderhoud met de betrokkene, alsmede in een beoordeling van een verhandeling over een door het Comité vastgesteld wetenschappelijk of technisch onderwerp voor kandidaten die niet in het bezit zijn van een universitair diploma of een diploma van een hogeschool op dat gebied. De sollicitanten die in het bezit zijn van een dergelijk diploma, worden, na verificatie van hun diploma en een onderhoud met het comité ter beoordeling van het terrein van vakbekwaamheid, van rechtswege geacht geschikt te zijn voor wijziging van categorie.

19 Artikel III, lid 2, sub e, van de Procedure luidt als volgt:

„Na beëindiging van zijn werkzaamheden richt het comité een met redenen omkleed verslag aan het tot aanstelling bevoegde gezag met de lijst van die kandidaten die geschikt worden geacht tot het uitoefenen van een functie in de categorie A, met voor elke kandidaat vermelding van het terrein of de terreinen waarop zijn vakbekwaamheid ligt. Tot de benoemingen zal vervolgens worden besloten door het tot aanstelling bevoegde gezag aan de hand van de behoeften van de dienst en de mogelijkheden van de beschikbare begrotingsmiddelen."

20 De Commissie betoogt in wezen, dat het comité ad hoc het terrein of de terreinen van vakbekwaamheid van betrokkenen niet heeft kunnen vaststellen, doch dat die vaststelling hoe dan ook geen noodzakelijke voorwaarde was voor het bevorderingsbesluit, aangezien dit laatste door het tot aanstelling bevoegde gezag wordt genomen op basis van de andere, hiervoor vermelde criteria en, in voorkomend geval, op basis van het persoonsdossier van de betrokkenen.

21 In de eerste plaats zij opgemerkt, dat het comité ad hoc op grond van de bepalingen van de Procedure de bevoegdheid heeft om te beoordelen in welke sector van vakbekwaamheid elke voor verandering van categorie geschikte kandidaat moet worden ingedeeld, en dat de uitoefening van deze bevoegdheid ingevolge artikel III, lid 2, sub e, van deze Procedure noodzakelijk moet resulteren in de vaststelling van een of meer terreinen van vak-

bekwaamheid voor elke betrokkene. Het staat buiten kijf dat het comité ad hoc in het onderhavige geval deze bepalingen heeft geschonden.

22 In de tweede plaats zij opgemerkt dat volgens vaste rechtspraak van het Hof een interne richtlijn of een interne ordemaatregel, zoals de door de Commissie vastgestelde Procedure, niet kan worden aangemerkt als een rechtsregel welke de aministratie hoe dan ook verplicht is na te leven, doch dat zij wel een gedragsregel vormt, die aangeeft welke praktijk zal worden gevolgd en waarvan de administratie op straffe van schending van het beginsel van gelijkheid van behandeling, niet zonder opgaaf van redenen kan afwijken.

23 Ter terechtzitting is echter gebleken, dat de Commissie niet kan verklaren waarom het onmogelijk was het terrein van vakbekwaamheid van de verzoekers vast te stellen, terwijl zij dat wel heeft gedaan voor alle ambtenaren die op de oorspronkelijke lijst van geschikte kandidaten voorkomen.

24 Derhalve moet het middel ontleend aan schending van de Procedure, gegrond worden verklaard.

De schending van het beginsel van gelijke behandeling

25 Volgens verzoekers is het beginsel van gelijke behandeling van de ambtenaren die geschikt worden geacht voor een wijziging van categorie, geschonden doordat de oorspronkelijke, in juni 1980 gepubliceerde lijst van geschikte kandidaten en de in oktober 1981 als addendum gepubliceerde lijst niet op dezelfde wijze zijn opgesteld.

26 Uit de bij het dossier gevoegde stukken blijkt, dat de op de oorspronkelijke lijst van geschikte personen voorkomende ambtenaren in twee groepen zijn ingedeeld, de zogenaamde eerste en tweede prioriteit, waarin de ambtenaren respectievelijk in alfabetische volgorde en in volgorde van — afnemende — verdienste zijn gerangschikt. De later aan de lijst toegevoegde ambtenaren, waaronder verzoekers, zijn in bovengenoemd addendum opgenomen zonder te vermelden in welke van de twee groepen van de oorspronkelijke lijst zij moesten worden ingedeeld.

27 De Commissie stelt dat, waar in de toepasselijke bepalingen niet wordt voorgeschreven dat de geschikt bevonden kandidaten in verscheidene groepen moeten worden ingedeeld, het tot aanstelling bevoegde gezag niet tot een dergelijke precisering verplicht kan zijn. Bovendien beklemtoont de Commissie, dat de omstandigheid dat de namen van verzoekers bij wege van addendum aan de oorspronkelijke lijst zijn toegevoegd, hun geen nadeel heeft kunnen berokkenen, gezien het feit dat twee ambtenaren die in het addendum voorkomen, reeds tot categorie A zijn bevorderd.

28 Zonder te onderzoeken of het comité ad hoc en de Commissie verplicht waren, de kandidaten op de oorspronkelijke lijst in prioriteitsgroepen in te delen, stelt het Hof vast dat het comité en in elk geval de Commissie verplicht waren erop toe te zien, dat alle ambtenaren die geschikt werden geacht voor een wijziging van categorie, gelijk werden behandeld.

29 Weliswaar geeft de inschrijving op de lijst van geschikte kandidaten op zich geen recht op een benoeming in categorie A en beschikt het tot aanstelling bevoegde gezag over een ruime beoordelingsbevoegdheid om te bepalen wie van de op die lijst ingeschreven kandidaten zullen worden bevorderd, doch deze bevoegdheid moet zodanig worden gebruikt, dat wordt gewaarborgd dat de verdiensten van elke kandidaat die aan de hand van vergelijkbare inlichtingenbronnen en inlichtingen op een gelijke grondslag zijn vastgesteld, nauwkeurig worden onderzocht.

30 Uit de bij het dossier gevoegde stukken blijkt dat ten aanzien van verzoekers in casu niet aan dit vereiste is voldaan. Door hen niet in te delen in een van de prioriteitsgroepen van de oorspronkelijke nota, heeft de Commissie een vergelijking van de verdiensten van verzoekers en van de op de oorspronkelijke lijst ingeschreven kandidaten met inachtneming van het beginsel van gelijke behandeling onmogelijk gemaakt. Het aan schending van dit beginsel ontleende middel is dus gegrond.

31 Uit het onderzoek van de twee middelen waarmee de verzoeken tot nietigverklaring van het in de brief van 24 september 1981 vervatte besluit worden gestaafd, blijkt dat dit laatste moet worden nietigverklaard, voor zover het terrein van bekwaamheid van verzoekers en hun rangorde ten opzichte van de andere ambtenaren die op de oorspronkelijke lijst van geschikte kandidaten voorkomen, daarin niet zijn gepreciseerd.

De verzoeken tot nietigverklaring van de bevorderingen welke na de publikatie op 10 juni 1980 van de oorspronkelijke lijst van geschikte ambtenaren hebben plaatsgevonden

32 Verzoekers stellen, dat enkel de nietigverklaring van alle bevorderingen die na 10 juni 1980 hebben plaatsgevonden, de discriminatie waarvan zij het slachtoffer zijn, ongedaan kan maken.

33 De rechten van verzoekers zullen naar behoren zijn gewaarborgd, indien de Commissie haar besluit in heroverweging neemt. Het is derhalve niet nodig, alle genomen besluiten in het geding te brengen en de daarop gebaseerde bevorderingen nietig te verklaren.

34 Uit het voorgaande volgt, dat de verzoeken tot nietigverklaring van de bevorderingen welke na 10 juni 1980 hebben plaatsgevonden, moeten worden verworpen.

Kosten

35 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien verweerster op wezenlijke punten in het ongelijk is gesteld, dient zij eveneens te worden verwezen in de kosten die op de beroepen 182, 184 en 185/82 zijn gevallen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Derde kamer),

rechtdoende, verklaart:

1. **Op de beroepen 80-83/81 behoeft niet te worden beslist.**

2. **Zaak 183/82 wordt doorgehaald in het register van het Hof.**

3. Ten aanzien van de beroepen 182, 184 en 185/82:

a) Het besluit vervat in de brief van 24 september 1981, wordt nietigverklaard, voor zover daarin niet het terrein van vakbekwaamheid en de plaats van verzoekers in een der prioriteitsgroepen van de oorspronkelijke lijst van geschikte kandidaten zijn aangegeven.

b) De beroepen worden verworpen voor het overige.

4. De Commissie wordt verwezen in de op alle beroepen gevallen kosten.

Kakouris Everling Galmot

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 9 oktober 1984.

De griffier
voor deze
H. A. Rühl
Hoofdadministrateur

De president van de Derde kamer
C. Kakouris

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL SIR GORDON SLYNN VAN 5 JULI 1984 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

Het vereiste van artikel 45, lid 2, Ambtenarenstatuut, dat de overgang van een ambtenaar naar een hogere categorie alleen kan plaatsvinden na een vergelijkend onderzoek, is ingevolge artikel 98, tweede alinea, Ambtenarenstatuut niet van toepassing op bepaalde ambtenaren, die op het gebied van de kernenergie een ambt bekleden waarvoor wetenschappelijke of technische bekwaamheden worden vereist. Voor deze ambtenaren publiceerde de Commissie op het voor de onderhavige zaken relevante tijdstip in Mededelingen van de administratie nr. 220 van 20 december 1978 de „Procedure welke voorafgaat aan de besluiten tot wijziging van categorie, van B naar A, voor ambtenaren van de wetenschappelijke of technische groepen" (hierna: de mededeling).

1 — Vertaald uit het Engels.